אי מה. משא"כ חמור לטמא לחן[ב] מסמא לחן גדולה המוסמה על הכלים ונדה נשאת עליה מטמאה בגדים שתחת האהל כדאמר בתורת הכהנים[ג] אף משא"כ חמור לטמא בחלן מסמא בחלן מסמא דיש מטמא במשא ואינו מטמא בחלן מסמא[ד] במסכת שבת בפרק רבי עקיבא (דף פב:) דאמרינן במשא כולי עלמא לא פליגי דמטמא כי פליגי בחלן מסמא דאין משאו אלא בדבר הראוי לינשא אבל גדולה אינה מטלטלת להיות הטומאה נישאת עליה וגבי זב הוא דרבייה קרא: **והנושא אותם.** במסכת הזב כתיב ומסכת הזב הנישא על אבן מסמא מטמא כלים שתחתיה כדמפרש בתורת הכהנים[ה] וכתיב אותם למעוטי דמה: **לכל טומאות הפורשות.** לא שנא לא ולא שנא יבש: **דמפרך אפרוכי.** שיבש יותר מדאי לר' יוחנן טהור דדומיא דעצם בעינן ועצם לא מיפרך: **דאקמה.** לשון טחינה כקמח: **חוץ מן השינים.** והא שינים דומיא דעצם הן וטהורין וקשיא לתרוייהו: שינים לא נגרלו עמו שגדלין לאחר זמן: **אין גזעו מחליף.** אם ניטל אינו חוזר: **הגלודה.** בהמה שנקלף עורה מפני טורח מלאכה או מחמת שחין: **דתנן ר"מ מכשיר.** ואינה טרפה דהדרא בריא אלמא גזעו מחליף: **אדהכי והכי.** עד שהוא חוזר וגדל: **שליט בה אוירא ומתה.** הלכך טרפה: **שטיחין.** מרדעת לחמור: **וחכמים פוסלין.** דלא הדרא בריא אלמא אין גזעו מחליף: **קריר עלה בשרא.** מתקשה בשרה ונעשה כעור: **אסיפא.** סיפא דוקאו שעורותיהן כבשרן: **וכולן.** העורות שמנו חכמים להיות מטמאין כבשר בפ' העור והרוטב[ו]: **שעבדן או הילך בהן כדי עבודה.** כדרך שרגילין לתת עור לפני דורסן ושיעור עבודה מפרש[ז] בברכות (דף טו) ובפסחים (דף מו.) כדי[ח] מיל: **טהורין.** שבטלן מתורת בשר: **כי עבדו.** נמי טהור דהא בטילה: **נעשה מקומו לנקב.** כלומר רושם גרלה בה חריץ או גומא ואין כולו חוזר לאבל שער ולפורן אין נטילתן ניכר: **נאחרים.** לזב: **שעיר המשתלח.** גורם טומאה למשלחו דכתיב (ויקרא טז) והמשלח את השעיר וגו': שרץ מטמא במגע ולא במשא: נבלה

אבן מסמא. (ג) פ"ה אבן המונחת על גבי יתדות וזב יושב עליה וכלי תחת האבן וטמא מוכל אשר יהיה תחתיו וקשה דבמ"כ מפיק אבן מסמא מוכל המשכב וקרא דוכל אשר יהיה תחתיו מוקי בפרק בנות כותים (לעיל נג.) לעליונו של זב ובמ"כ מוקי לה במרכב ועוד דאי מוכל אשר יהיה תחתיו נפקא אם כן אפילו כלים שאינן ראויים למשכב ומושב נמי ובתורת כהנים מוכח בהדיא דכלים שאינם ראויין למשכב ומושב אין להם אפילו טומאה קלה ועוד אמאי נקט אבן אפילו דף על גבי יתדות נמי ועוד מדקרי ליה מסמא משמע לשון שימה ומפרש רבינו תם ורבינו שמואל דאבן מסמא היינו אבן גדולה שהיא כבדה בגדים תחתיה וכבדה כל כך עד שאין ניכר כובד הזב היושב עליה ועל הבגדים ואין בה אלא טומאה קלה כדפי' לעיל והשתא אתי שפיר דמייתי בפ' בתרא (לקמן סט:) והיתיאת אבן חדא ושומת על פוס גובא שגריכה שימה ואתויי לפי שאינה קלה לטלטל אך קשה דבמ"כ מרבה אבן מסמא מוכל המשכב מטעם משכב ומושב ובכל הש"ס משמע דהוה מטעם משא[ו] ובשמעתין ממעט לה מוהנושא אותם וכן לקמן בפרק בתרא (דף סט:) תנן הזב והזבה מטמאין במשא עד שימוק הבשר ומפרש בגמרא מאי משא דאבן מסמא ובשבת פרק רבי עקיבא (דף פב:) קאמר כי פליגי בחלן מסמא ובמתניתין קתני[ט] היסט ובתוספתא דכלים[י] תניא אין טומאה לכלי חרס אלא מאוירו ובהסיטו על גבי אבן מסמא והיסט היינו משא כדאמרינן בהעור והרוטב (חולין קכד:) אטו נושא לאו מסיט הוא ועוד אי היסט מטעם משכב ומושב הא אמר בפרק ר"ע (שבת פד.) דמדרס כלי חרס טהור וי"ל דמה שקרא בכל הש"ס משא היינו כגון שיד הטהור או רגלו תחת האבן והזב או דס הנדה על האבן דנראה דהטהור נשא את הזב או את הדס אבל כלים תחת האבן והזב יושב עליה הוי מטעם משכב ומושב והא דתנן במסכת זבים (פ"ה מ"ב) כילד אצבעו של זב תחת הנדן והטהור מלמעלה כו' נראה דהיינו היסטו על גבי אבן מסמא דתוספתא וכגון שהנדן דוחק אצבעו של זב דאי לאו הכי הוי כאילו היה אויר בין אצבעו לנדן דאין כאן טומאה כלל: **מיתיבי** בשר המת שהופרך טהור. ול"ת ולימא ר' יוסי היא דאמר במתני' בשר (ד) שיבש טהור וי"ל דלא אתיא כרבי יוסי מדקתני הופרך ולא קתני שיבש: **חוץ** מן השינים. אבן מסמא. (ה) פ"ה אבן המונחת על גבי יתדות וזב יושב עליה ותחתיו כלי אבן מסמא אבן מסמא אבן מסמא

כי איצטריך קרא למשא. וא"ת למשא נמי לא איצטריך מהאיא טעמא דלא גרע משכבת זרע דהא בזב קיימין ואיכא למ"ד סוף פ"ב דב"ק (דף כה.) שכבת זרע מטמאה במשא אפילו בלא ליחלוחי זיבה מק"ו ומה טהור בטהור פירוש רוק טמא בטמא טמא בטהור שכבת זרע אינו דין שיהא טמא בטמא ויש לומר דלא קשה מידי דאין לנו לעשות זאת הזיבה שהיא גורמת טומאה א]דהיינו דאייה שייה משאם היתה שכבת זרע וקרי שאחר דאייה דאשונה טהור ממשא שאינו זב וה"ק דלא גרע מאילו היתה דאייה זו שכבת זרע דמטמא במגע ולא במשא ומק"ו לא אתי דאין זה טמא בטמא דאכתי אינו טמא אלא על ידי דאייה זו הוא נעשה טמא וא"ת כיון דמגע נפקא לן בלא קרא היכי שייך לומר שעיר המשתלח יוכיח הא לא דמי דבזוב איכא טומאת מגע וכי האי גוונא אמר בפרק כל הבשר (חולין קטו:) גבי בשר בחלב דיליף איסור אכילה מואגשי קדש תהיון ואיסור הנאה מערלה מק"ו ופריך ונילף כולה מילתא מערלה ומשני משום דאיכא למימר חוסס פי פרה ודש בה וחורש בשור וחמור יוכיח שנעבדה בהן עבירה ומותרין אף באכילה אבל עכשיו דנפקא לן איסור אכילה מקרא ליכא למימר תו יוכיח דלא דמי דאינהו שרי באכילה ויש לומר דשעיר המשתלח נמי כיון דמטמא אחריס העוסקין בו אינו טהור גמור ושייך לטומאת עצמו והוי כאילו טמא במגע ודמיא לזוב:

ביחו וניעו. כיחו הוא הבא מכח רב מן החזה ניעו ע"י נענוע מעט כך מפרש ר"ת [6] ויש לפרש נמי איפכא ניעו שמנענע כל גופו כיחו בכח מעט ובמתני' דלא תנא כיחו לא חש להאריך אבל תימה דתנן ניעו מקמי רוק דעיקר דכתיב בהדיא וי"ל דהך דאתיא מדרשא חביבא ליה:

נילף רוק רוק מיבמה. תימה דהשתא נילף רוק דיבמה מהכא דנגע ויש לומר דבסיפרי דרשינן ליה מקרא דלא בעינן נגע וירקה בפניו יכול בפניו ממש ת"ל לעיני הזקנים רוק הנראה לזקנים: דס

כי איצטריך קרא למשא ואימא במשא מטמא אדם ובגדים במגע אדם מטמא בגדים לא לטמא מידי דהוה אמגע נבלה לא ס"ד דתניא אחרים אומרים [1]הזב את זובו לזכר ולנקבה מקיש זובו לו מה הוא לא חלקת בין מגעו למשאו לטמא אדם ולטמא בגדים [8]אף זובו כן והשתא דנפקא לן מהזב את זובו זובו טמא למה לי אמר רב יהודה מדסקרתא [6]איצטריך סד"א שעיר המשתלח יוכיח שגורם טומאה לאחרים והוא עצמו טהור ואי משום הזב את זובו למניינא הוא דאתא זוב חד זובו תרתי ובשלישי אקשיה רחמנא לנקבה כתב רחמנא זובו טמא והשתא דאמר רחמנא זובו טמא הוא דרוש ביה נמי האי: והרוק: רוק מנלן דתניא [2]וכי ירוק יכול אע"פ שלא נגע ת"ל בטהור עד שיגע בטהור אין לי אלא רוקו [3]כיחו וניעו ומי האף שלו מנין ת"ל וכי ירוק אמר מר יכול אע"פ שלא נגע מהיכא תיתי סד"א נילף רוק רוק מיבמה מה התם אע"פ דלא נגע אף ה"נ דלא נגע קמ"ל [6] ואימר הני מילי במגע אבל במשא לא מידי דהוה אשרץ אמר ריש לקיש תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא בטהור [3]מה שביד טהור טמאתי לך ואימא במשא מטמא אדם ובגדים במגע אדם לטמא בגדים לא לטמא מידי דהוה אמגע נבלה אמר ריש לקיש וכן תנא דבי רבי ישמעאל אמר קרא בטהור טהרה שטהרתי לך במקום אחר טמאתי לך כאן ואיזה זה זה מגע נבלה ואימא [3]כמשא דשרץ א"כ נכתוב קרא באדם מאי בטהור ש"מ תרתי: ומי האף: מאי מי האף אמר רב בנגררין דרך הפה לפי שאי אפשר למי האף בלא צחצוחי הרוק ור' יוחנן אמר [3]אפילו בנגררין דרך החוטם אלמא קסבר מעיין הוא ורחמנא רבייה ורב נחשון נמי דמעת עינו דאמר רב האי מאן דבעי דלסתמיה לעיניה ליכחול מעובד כוכבים ולוי אמר האי מאן דבעי דלימות ליכחול מעובד כוכבים ואמר רב חייא בר גוריא מ"ט דרב דלא אמר האי מאן דבעי דלימות הואיל ויכול לגוררן ולהוציאן דרך הפה ורב נהי דזיהרא נפיק דמעתא גופא לא נפיק ת"ש [7]ד[7]תשעה משקין הזב הן הזיעה והליחה סרוחה והריעי טהורין מכלום דמעת עינו ודם מגפתו וחלב האשה מטמאין טומאת משקין [9]ברביעית אבל זובו רוקו ומימי רגליו מטמאין טומאה חמורה ואילו מי האף לא קתני בשלמא לרב לא קתני דלא פסיקא ליה למתני זימנין דאתי דרך הפה וזימנין דאתי דרך החוטם אלא לר' יוחנן ליתני ולטעמיך כיחו וניעו מי קתני אלא תנא רוק וכל דאתא מרבויא הכא נמי תנא רוקו וכל דאתא מרבויא דמעת עינו דכתיב [3]ותשקמו בדמעות שליש ודם מגפתו דכתיב [4]ודם חללים ישתה [9]מה לי קטליה כוליה מה לי קטליה פלגיה [9]חלב האשה דכתיב [5]ותפתח את נאד החלב ותשקהו מימי רגליו מנלן דתניא זובו טמא וזאת לרבות מימי רגליו לטומאה והלא דין הוא ומה רוק הבא ממקום טהרה טמא מימי רגליו הבאין ממקום

נגלה במגע מטמאה אדם ולא בגדים שעליו ובמשא מטמאה אדם ובגדים שעליו כדכתיב (ויקרא יא) והנוגע בנבלתה יטמא עד הערב והנושא את נבלתה יכבס בגדיו אבל במגע לא כתיב כבוס: זב אפילו מגעו מטמא בגדים דכתיב [שם טו] והנוגע בבשר הזב יכבס בגדיו וכן משאו דכתיב במשכב ומושב [שם] והנושא אותם יכבס בגדיו וקל וחומר לנושא זב עצמו: **והשתא דנפקא לן.** טומאת הזב מוהזב את זובו דלתיתקש זובו לו זובו טמא למה לי: **זב חדא זובו תרתי.** וכתיב לזכר דבשתי ראיות ראשונות דין זכר עליו שאינו מטמא באונס ומכאן ואילך איתקש לנקבה דאפילו ראה שלשי באונס חייב קרבן: **והשתא דכתיב זובו טמא.** דנפקא לן מייניה עיקר טומאת זב מהשתא דרוש מוהזב את זובו הך דרשא דלא תחלוק בין מגעו למשאו ואע"פ שאתה דורשו לדרשא אחרייני: **ליחו וניעו.** מין רוק הן: **תלמוד לומר וכי ירוק.** וי"ו דרשי: **כמה שביד טהור.** אם רק במה שביד טהור דהוה ליה טהור נושא את הרוק: **זה מגע נבלה.** שטהרתי לך בגדים שעליו וטמאתים לך כאן במגע הרוק: **ואימא משא דשרץ.** שטהרתי לך את הנושאו טמאתי לך בכאן בנושא הרוק אבל מגעו כנבלה: **לימא באדם.** דדרשינן במה שביד אדם והיינו משאו ובגלאו דרשא דטהרה שטהרתי לך וכו' נפקא לן משא: **מאי בטהור.** דמשמע טהרה שטהרתי במקום אחר טמאתי בכאן: **ש"מ תרתי.** משא מרבויא דבי"ת שבטהור ומגע לטמא בגדים מטהור: **בגגרין דרך הפה.** שגרגן והוליאן דרך הפה: **ורחמנא רבייה.** מכי ירוק כל דדמי לרוק: **ורב.** כיון דלאו מעין הוא אלא מפני שגרגרן דרך פיו קתני לה ומשום לחלוחי הרוק: **ליחשוב נמי.** במתניתא דמעת עינו ונוקמה בשגוררה דרך הפה דהאמר רב אפשר לגוררה דרך הפה: **דאמר רב האי מאן דבעי דלסתמיה.** שיתעוור: **ליכחול עייניה מעובד כוכבים ולוי אמר כו' מאי טעמא דרב דלא אמר לימוש.** דסבר אם נתן העובד כוכבים לתוכו סם המות יכול לגוררו ולהוליאו דרך פיו כדרך הרוקקין שמוסכין מי האף בפיהם ע"י רוח נשימתם לגופן: **זיהרא.** אדם של סם המות: **ליהא סרוחה.** קיטור"א: **מגפתו.** מכתו: **טומאת משקין.** לטמא אוכלין ומשקין כשאר משקין טמאים: **ברביעית.** זהו שיעור משקין לטומאה: **טומאה חמורה.** אדם ובגדים דמעיינות הן: **בשלמא לרב.** דאמר האי דקתני להו תנא דלעיל בנגררין דרך הפה איכא לתרוצי דהאי תנא להכי לא תני להו דכיון דטומאתן לאו מחמת עצמן היא אלא משום לחלוחי רוק לא פסיקא ליה דהא זימנין דנפקי דרך חוטם וטהורין ובמילתא דלא פסיקא לא קמיירי: **אלא לרבי יוחנן.** דאמר לעולם טמאין ליתני: **ותשקמו בדמעות שליש.** אלמא משקה איקרו: **דם חללים ישתה.** אלמא דם חלל איקרי משקה ודם מגפתו נמי דם חלליס הוא דהא קטליה פלגיה: **זובו טמא וזאת.** דסמיך ליה וזאת תהיה טומאתו וגו' ודרשי האי וזאת אקרא דלעיל זובו טמא וזאת כלומר דבר אחר נמי כזוב:

ממקום

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פ"א מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה יב:

יח ב ג ד מיי' שם הלכה טז:

תוס' הרא"ש

מהני מה שהוא גורם טומאה לאשה שהוא מטמא במגע ובמשא וה"נ ליהוי זוב כדם הנדה. וליכא למימר משכב ומושב יוכיח שהזוב גורם לזב לטמות משכב ומושב והוא עצמו אינו מטמא וה"ה מגע ומשא משום דאי מק"ו ליליף ליה הוה מטמא אף משכב ומושב:

כי איצטריך קרא למשא. תימה היכי שייך למימר שעיר המשתלח יוכיח דאף מגע אינו מטמא ולא שייך למימר יוכיח על זוב שמטמא במגע כדמוכח בפ' כל הבשר דקאמר בשר בחלב אסור באכילה מאנשי קדש תהיון לי. ואיסור הנאה מפיק ליה מערלה שלא נעבדה בו עבירה. ופריך איסור אכילה נמי תיפוק לי מק"ו דערלה ומשני דאיכא למימ' חורש בשור ובחמור יוכיח שנעבדה בו עבירה ומותר. אבל השתא דנפקא לן איסור אכילה מאנשי קדש תהיון לי ליכא למימר דחורש בשור ובחמור יוכיח דמה לחורש בשור ובחמור שמותר אף באכילה. וי"ל דהא דשעיר המשתלח מטמא מעסיקיו הך טומאה דמיא קצת למגע: **איצטריך** סד"א שעיר המשתלח יוכיח. ואי משום הזב למניינא היא דאתאי. תי' למה לי למימר שעיר המשתלח יוכיח לימא סד"א למניינא הוא דאתאי וי"ל דאי לאו דאשכחן כה"ג בשעיר המשתלח לא הוה מוקמינן הזב למניינא. אי נמי י"ל דרב יהודה מדסקרתא לא הוה ידע אלא רישא דבייתא דזובו טמא לימד על הזוב שהוא טמא הלכך קאמר מטעם שגורם טומאה לאחרים לא הוה טמא דשעיר המשתלח יוכיח ואי משום קרא דזובו למניינא הוא דאתא וכן משמע בפ' בנות כותים דלא הוה ידע [6] רב יהודה מדסקרתא הך דשעיר המתלח יוכיח: כתב רחמנא זובו טמא דריש ביה נמי האי. כיון דעיקר טומאה ילפינן מזובו דרשינן מוהזב את זובו להקיש זובו לו להשוות מגע למשא אבל ללמוד מזב בהיקישא טומאה דלא כתיבא ביה לא דרשינן הלכך לא פריך אי מה זב עושה משכב ומושב כו' כדפריך לעיל בגדה: **ממאין** טומאת משקין ברביעית וטומאתן דרבנן בעלמא וקראי אסמכתא בעלמא נינהו הלכך בעינן רביעית דאי הוו משקין מדאורייתא הוו מטמאין בכל שהן כדמוכח בפ"ק דפסחים דקאמר כגון שהיה המשקה טופח עליו דבשר ואמרינן נמי התם משקה בית מטבחייא דכן לא אמרן אלא דהוו רביעית דחזו להטביל בהן מחטין וצינוריות אבל פחות מרביעית טמאין:

ל) ל"ל דלא הוה ידע רבא הך וכו' ועי' שם נתוס' (דף לד ע"ב) ד"ה אילמא.

מסורת הש"ס

א) [לעיל לה.], ב) [שבת יד:], ג) ל"ל במשא, ד) [כריתות יג.], ה) [ועי' תוס' כריתות יג: ד"ה ומלב אשם], ו) [חולין לה:], ז) [עי' תוס' לעיל יט: ד"ה כתיב], ח) [וכ"כ הערוך בערך כח ועי' תוס' ב"ק ג: ד"ה כיתון],

תורה אור השלם

1. וְהִדַּוָּה בִּנִדָּתָהּ וְהִזַּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה:
ויקרא טו לג
2. וְכִי יָרֹק הַזָּב בַּטָּהוֹר וְכִבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב:
ויקרא טו ח
3. הָאֲבֵלֶתָם לֶחֶם דִּמְעָה וַתַּשְׁקֵמוֹ בְּדִמְעוֹת שָׁלִישׁ:
תהלים פ ו
4. הֵן עָם בְּלָבִיא יָקוּם וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד יֹאכַל טֶרֶף וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה:
במדבר כג כד
5. וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הַשְׁקִינִי נָא מְעַט מַיִם כִּי צָמָאתִי וַתִּפְתַּח אֶת נֹאד הַחֵלֶב וַתַּשְׁקֵהוּ וַתְּכַסֵּהוּ:
שופטים ד יט

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואימא הני מילי במגע:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה כי וכו' דהייגו דאייה שייה גרועה ממשאם היתה וכו' עכ"ל:

לעזי רש"י

קויטור"א. מוגלה, נוזל מוגלתי.

ממקום טומאה. ממקום שזובו יולא שהוא טמא בשבילו: **דם היולא מפי אמתו.** של זב גמור יליף ליה לקמן דטהור: **יכול דם היולא מפיו.** של זב יהא נדון כרוק ודם היולא מפי אמתו יהא נדון כזוב: **ואיפוך אנא.** וזאת לרבות דם והוא להוליא מי רגלים: **שמתעגל.** מתאסף הרבה כאחד ואח"כ יולא כגון רוק ומי רגלים ושכבת זרע: דם אין מתעגל ויולא דכי אתא קמא קמא נפיק: **וחוזר ונבלע.** כשאינו מוליאו: **אף כל כו'.** כגון סילון של מי רגלים חוזר ונבלע יצא דם שאינו מתעגל ויולא אלא אע"ג שמתעגל אינו חוזר ונבלע: **ושלדו.** דפוס צורתו: **קיימת.** שלא נשבר ונתפזר: **בטולן.** בשכולו שלם טמא אפילו יבש: **בשם.** בשרלים כתיב (ויקרא יא) כל הנוגע בהם: **מפם.** וכל אשר יפול עליו מהם במותם יטמא (שם): **זבוגי.** פרוי"ט הנמצאים יבשים במחוזא והוא לב ויש שקורין אותו בלע"ז בו"ט: **המהוהא.** בלויה ונרקבת: **רר.** כעין ריר שהוא לח כמו (שמואל א כא) ויורד רירו על זקנו: **אחילפו אע"פ שאין סופו.** אין צריך שיהו המים פושרין בסוף כשיכלה מעת לעת: **יהודה בן נקוסא אומר.** אין צריך שיהו המים פושרין בסוף אבל יהו על השרץ כמעת לעת אע"פ שאין סופן וקולא היא דאי לא הדר בהכי טהור ואע"ג דאי הוו פושרין כל מעת לעת הוה הדר: **טומאת רקב.** מלא תרווד ממנו [8]מטמא במגע ומשא ואהל: **מתני' ומטמא בין לח ובין יבש.** הכתם או השרץ בין שנמצאו לחין בין שנמצאו יבשין מטמא כל טהרות שנמצאו במבוי מיום כיבודו ושעשתה האשה מיום כבוס: **היבש מטמא למפרע.** עד שעת כיבוד או כיבוס דאיכא למימר לאחר כיבוס מיד נפל. אבל הלח אינו מטמא למפרע אלא עד שעה שנוכל לומר אם נפל באותו יום עדיין הוא יכול להיות עכשיו לח אבל עד שעת הכיבוד לזמן מרובה לא דהא לח הוא ואי מהיאך שעתא נפל הוה מתעביד יבש: **גמ' חזקתו בדוק.** מי מחזקינן דבדיק ליה בשעת הכיבוד ומשום הכי טהרות דקודם כיבוד טהורות: **או משום דחזקתו מתכבד.** דאי הוה התם בשעת כיבוד הוי נפיק האי שרץ מחמת כיבוד: **דאמר כביד ולא בדיק.** כבדתיו ולא בדקתיו. אי אמרת דהא דמטהרין הנך דמקמי כיבוד משום דחזקתו שבדקו בשעת כיבוד הא לא בדיק ודהרות דמקמי כיבוד נמי טמאו' ואי אמרת כו': אי

ממקום טמא אינו דין שיהו טמאין דם היוצא מפי האמה יוכיח שבא ממקום טמא וטהור אף אתה אל תתמה על זה שאע"פ שבא ממקום טומאה יהיה טהור ת"ל זובו טמא וזאת לרבות מימי רגליו לטומאה דם היוצא מפי האמה מנלן דטהור [6]דתניא יכול יהא דם היוצא מפיו ומפי האמה טמאין ת"ל [1]זובו טמא הוא הוא טמא [א]ואין דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא אלא טהור ואיפוך אנא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי [3]דומיא דרוק מה רוק שמתעגל ויוצא אף כל שמתעגל ויוצא יצא דם שאין מתעגל ויוצא והרי חלב שבאשה שמתעגל ויוצא ואמר מר חלב שבאשה מטמא טומאת משקין טומאת משקין אין אבל לא טומאה חמורה אלא אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי דומיא דרוק מה רוק מתעגל ויוצא וחוזר ונבלע אף כל מתעגל ויוצא וחוזר ונבלע יצא דם שאינו מתעגל ויוצא יצא חלב שבאשה שאע"פ שמתעגל ויוצא אינו חוזר ונבלע ונילף מזובו מה זובו שאין מתעגל ויוצא ממטמא אף כל אמר רבא מזובו ליכא למילף שכן גורם טומאה לאחרים: והשרץ: אמר ריש לקיש [2]שרץ שיבש ושלדו קיימת טמא והאנן תנן מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין אמר רבי זירא לא קשיא [3]הא בכולן הא במקצתן [3]דתניא א"ר יצחק ברבי ביסנא אמר רבי שמעון בן יוחי [2]בהם יכול בכולן ת"ל מהם אי מהם יכול במקצתן תלמוד לומר בהם הא כיצד כאן בלח כאן ביבש אמר רבא הני זבוגי דמחוזא כי שלדן קיימת טמאין ואמר ריש לקיש [ד]שרץ שנשרף ושלדו קיימת טמא מיתיבי [ז][ה]נמצא שרץ שרוף על גבי הזיתים וכן מטלית המהוהא טהורין שכל הטמאות כשעת מציאתן א"ר זירא לא קשיא הא בכולן הא במקצתן דתניא אמר רבי יצחק בר' ביסנא משום ר"ש בן יוחי בהם יכול בכולן ת"ל מהם אי מהם יכול במקצתן ת"ל בהם הא כיצד כאן בשרוף כאן בשאינו שרוף: מטמאין לחין: זב דכתיב [3]רר בשרו כיחו וניעו ורוקו דכתיב [4]כי ירוק הזב כעין רוק שרץ [ט][2]במותם אמר רחמנא כעין מיתה שכבת זרע [ו]הראויה להזריע נבלה דכתיב [5]כי ימות כעין מיתה: אם יכולין להשרות: בעי רבי ירמיה תחילתו וסופו בפושרין או דלמא תחילתו אף על פי שאין סופו ת"ש דתניא כמה היא שרייתן בפושרין יהודה בן נקוסא אומר [י]מעת לעת תחילתו אף על פי שאין סופו רשב"ג אומר צריכין שיהו פושרין מעת לעת: רבי יוסי אומר בשר המת כו': אמר שמואל טהור מלטמא בכזית אבל מטמא טומאת רקב תניא נמי הכי רבי יוסי אומר בשר המת שיבש ואין יכול לשרות ולחזור כמות שהיה טהור מלטמא בכזית אבל טמא טומאת רקב: **מתני'** [ז]השרץ שנמצא במבוי מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את המבוי הזה ולא היה בו שרץ או עד שעת כבוד וכן [ח]כתם שנמצא בחלוק מטמא למפרע עד שיאמר בדקתי את החלוק הזה ולא היה בו כתם או עד שעת הכבוס ומטמא בין לח בין יבש ר"ש אומר [ט]היבש מטמא למפרע והלח אינו מטמא אלא עד שעת [י]שיהא יכול לחזור ולהיות לח: **גמ'** איבעיא להו עד שעת כבוד חזקתו בדוק או דלמא חזקתו מתכבד ומאי נפקא מינה דאמר כביד ולא בדיק אי אמרת חזקתו בדוק הא לא בדק אי אמרת חזקתו מתכבד הא מתכבד אי

דם היוצא מפיו טהור. בפרק מצות חליצה (יבמות דף קה.) מוקי בשותת דאי לאו הכי טמא משום לחלוחי הרוק: **דם היוצא מפי האמה.** ואם תאמר הא כבר ממעטינן בריש בנות כותים (לעיל דף לב:) אית מאודם ויש לומר דהיינו דאין נעשה זב ע"י דאיית אודם אבל אם כבר נעשה זב ליהוי דם היולא מפי האמה טמא כמו רוקו ולכך צריך קרא הכא למעוטי: **וזאת** לרבות מימי רגליו לטומאה. מוי"ו דוזאת קדרינן כי היכי דדרשינן לעיל כיחו וניעו מוי"ו דוכי ירוק אבל זאת בכל דוכתי אתא למעוטי והאי זאת נמי אתא למעוטי דבת"כ מצריך תרי מיעוטי זאת וטמא הוא חד למעוטי זיעה וליתה סרוחה וחד למעוטי דם היולא מפיו ומפי האמה:

מה רוק שמתעגל ויוצא כו'. מכח ריבויא דוכי ירוק הזב בטהור ודוזאת דרשינן הכי אבל אי לאו הני קראי הוה ממעטינן כולהו כיחו וניעו ומי רגלים מטמא הוא כמו דם היולא מפי האמה וא"ת ולמה לי תרי קראי וכי ירוק לכיחו וניעו וזאת למי רגלים וי"ל דמוכי ירוק לא הוה דרשינן אלא כיחו וניעו שיולא דרך הפה או מי האף נמי לרבי יוחנן דדמי כמו רוק ומוזאת לא הוה מרבינן אלא מי רגלים שיולאין מפי האמה כמו זוב דקרא דוזאת גבי זוב כתיב או משום דבאין ממקום טמא מיהו קשה דמשמע דהוה מרבינן אבל האשה מוזאת אם היה חוזר ונבלע ואמאי והא אפילו כיחו וניעו לא הוה מתרבי מוזאת אי לאו ריבויא דוכי ירוק וצריך לומר דאי לאו ריבויא דוכי ירוק הוה מוקמינן וזאת לכיחו וניעו דוקא דהוי כעין רוק אבל השתא דכתיב כל דבר שמתעגל ויוצא וחוזר ונבלע: נילף מזובו. בפ' בנות כותיים מיבעיא ליה אי מקום זיבה מעיין הוא או לא והכא פריך אי לאו מעיין הוא: **אמר** ריש לקיש שרץ שנשרף ושלדו קיימת טמא. אע"ג דאמר ריש לקיש שרץ שיבש הו"א נשרף גרע טפי. ומיהו לענין לרבויינהו מקרא שקולין הן:

עין משפט נר מצוה

יט א מיי' פ"א מהל' משכב ומושב הלכה טו:

כ ב ג ד מיי' פ"ד מהל' אבות הטומאה הלכה יב:

כא ה מיי' שם פט"ו הלכה י:

כב ו מיי' פ"ב מהלכות משכב ומושב הלכה א:

כג ז מיי' פי"ח מהלכות אבות הטומאה הלכה ד:

כד ח מיי' פ"ג מהלכות משכב ומושב הלכה ז:

כה ט מיי' פי"ח מהל' אבות הטומאה הלכה ד:

תוס' הרא"ש

דם היוצא מפיו טהור. בפרק מצות חליצה מוקי לה בשותת דאי לאו הכי טמא משום צחצוחי הרוק: **דם** היוצא מפי האמה. אע"ג דממעטינן ליה בפ' בנות כותים היינו לענין שאינו נעשה זב ע"י אותו דם והכא איצטריך קרא אם כבר הוא זב שאינו טמא כמו רוקו: **וזאת** לרבות מימי רגליו. ותימה בכל דוכתא אמרינן וזאת למעט כדלעיל בפרק יוצא דופן זאת היא העולה הרי אלו ג' מיעוטין. וכה"ג פריך פ"ק דזבחים בכל אתר מן להוציא וכאן לרבות. וי"ל דזאת נמי הרי מיעוטא ומוא"ו דוזאת קא דריש כדדרשינן לעיל כיחו וניעו ומוא"ו דוכי ירוק. ובת"כ דרשינן האי זאת למעוטי זיעה וליתה סרוחה והרעי: **מה** רוק מתעגל ויוצא וחוזר ונבלע. ותימה למה לי קרא לרבות כיחו וניעו ומימי רגליו הא הוי דומיא דרוק שמתעגלין ויוצאין וחוזרין ונבלעין וי"ל דאפ"ה לא מרבינן אי לאו דכתיב בהדיא דהוה ממעיטנא להו מהוא טמא כי היכי דממעיטנא מיניה דם היוצא מפיו ומפי האמה. ותימה למה לי תרי קראי וכי ירוק לכיחו וניעו וזאת למי רגלים וי"ל דאי לאו רבויא דוכי הוה מוקמינן וזאת לכיחו וניעו דוקא היוצאים מן הפה כמין רוק. אבל השתא דכתיב וכי אייתר וזאת לרבות כל דבר שמתעגל ויוצא וחוזר ונבלע: נילף מזובו. בפ' בנות כותיים מיבעיא ליה אי מקום זיבה מעיין הוא או לא והכא פריך אי לאו מעיין הוא: **אמר** ריש לקיש שרץ שנשרף ושלדו קיימת טמא. אע"ג דאמר ריש לקיש שרץ שיבש הו"א נשרף גרע טפי. ומיהו לענין לרבויינהו מקרא שקולין הן:

תוספות הרא"ש

דם היוצא מפיו טהור. בפרק מצות חליצה מוקי לה בשותת דאי לאו הכי טמא משום צחצוחי הרוק: **דם** היוצא מפי האמה. מוי"ו דוזאת קדרינן כי היכי דדרשינן לעיל כיחו וניעו מוי"ו דוכי ירוק אבל זאת בכל דוכתי אתא למעוטי והאי זאת נמי אתא למעוטי דבת"כ מצריך תרי מיעוטי זאת וטמא הוא חד למעוטי זיעה וליתה סרוחה וחד למעוטי דם היולא מפיו ומפי האמה:

מה רוק שמתעגל ויוצא כו'. מכח ריבויא דוכי ירוק הזב בטהור ודוזאת דרשינן הכי אבל אי לאו הני קראי הוה ממעטינן כולהו כיחו וניעו ומי רגלים מטמא הוא כמו דם היולא מפי האמה וא"ת ולמה לי תרי קראי וכי ירוק לכיחו וניעו וזאת למי רגלים וי"ל דמוכי ירוק לא הוה דרשינן אלא כיחו וניעו שיולא דרך הפה או מי האף נמי לרבי יוחנן דדמי כמו רוק ומוזאת לא הוה מרבינן אלא מי רגלים שיולאין מפי האמה כמו זוב דקרא דוזאת גבי זוב כתיב או משום דבאין ממקום טמא מיהו קשה דמשמע דהוה מרבינן אבל האשה מוזאת אם היה חוזר ונבלע ואמאי והא אפילו כיחו וניעו לא הוה מתרבי מוזאת אי לאו ריבויא דוכי ירוק וצריך לומר דאי לאו ריבויא דוכי ירוק הוה מוקמינן וזאת לכיחו וניעו דוקא דהוי כעין רוק אבל השתא דכתיב כל דבר שמתעגל ויוצא וחוזר ונבלע: נילף מזובו. בפ' בנות כותיים מיבעיא ליה אי מקום זיבה מעיין הוא או לא והכא פריך אי לאו מעיין הוא: **אמר** ריש לקיש שרץ שנשרף ושלדו קיימת טמא. אע"ג דאמר ריש לקיש שרץ שיבש הו"א נשרף גרע טפי. ומיהו לענין לרבויינהו מקרא שקולין הן:

תורה אור השלם

1. דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּם אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא: ויקרא טו ב
2. אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל הַשֶּׁרֶץ כָּל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם בְּמֹתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא לא
3. וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ בְּזוֹבוֹ רָר בְּשָׂרוֹ אֶת זוֹבוֹ אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טֻמְאָתוֹ הוּא: ויקרא טו ג
4. וְכִי יָרֹק הַזָּב בַּטָּהוֹר וְכִבַּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא טו ח
5. וְכִי יָמוּת מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר הִיא לָכֶם לְאָכְלָה הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא לט

גליון הש"ס

רש"י ד"ה טומאת רקב כו' ממא במגע. עי' פ"ג מ"ג לאהלות וכהרע"ב שם. ועי' בהרע"ב פ"ד מ"ה לטהרות וע"ש:

לעזי רש"י

פרוי"ט. קרפדה.

בו"ט. קרפדה.